

MIEŠTO

Laikraštis

Apie tai, kas svarbiausia ir aktualiausia Marijampolės žmonėms

2024 m. gruodžio 5 d., ketvirtadienis, Nr. 33 (1849) / ML

Marijampolės sporto arenos statybų darbai prasidės kitais metais

Sporto arenos vizualizacija

UAB „Tiksli forma“ nuotr.

Vaida Masaitienė

Kiekvieną kartą pasidžiaugus reikšmingomis marijampoliečių sportininkų pergalėmis, stebėjus aukšto lygio varžybas ar išgirdus nuostabų koncertą, neretas Marijampolės gyventojas pagalvoja apie sporto areną. Erdvę, kuri suteiktų galimybę į Marijampolę pasikviesti aukšto lygio sportininkus, kultūrininkus ir kitus savo srities profesionalus.

Taigi, apie Marijampolės arenos statybas jau kone kelis dešimtmečius kalbama daug ir dažnai, o per kiekviena politinius rinkimus politikai meta arenos statybų kortą ir žada, kad per ateinančią kadenciją arenos statybos tikrai prasidės. Štai 2019 m. vyko viešasis konkursas išrinkti sporto arenos projektą. Atrodė, kad kelis dešimtmečius laukta arena iškilis, tačiau ir vėl viltytis subliuško. Marijampoliečiai juokauja, kad arenos statybos tampa antruoju Nacionalinio stadiono projektu – tokiu pat, atrodo, beviltiškai užstrigusiu. Kiti gi sako, kad toks statinys nebūtinas, nes jaunimo mažai, keliasi į didesnius miestus, o Marijampolėje vietos tiek kultūrininkams, tiek sporto renginiams pakanka.

Tačiau, panašu, areną marijampoliečiai vis dėlto turės – jau beveik parengtas naujas, šiandieninę situaciją ir lūkesčius atitinkantis projektas. Tiesa, šiuo metu arena numatyta kur kas mažesnė, be papildomų erdvių, skirtų nuomai, pramogoms, kaip buvo kalbėta anksčiau.

Marijampolės savivaldybės meras Povilas Isoda sako, kad nusivilti tikrai nėra ko, nes sporto arena tikrai atitiks visus aukščiausius standartus: „Projektas savo esme ir projektine idėja nesikeičia, tiesiog mes galvojome, kad tuo metu galime gauti Europos Sąjungos paramą sporto arenos statybai, todėl ji

buvo projektuojama daug didesnė. Buvo minčių, kad joje būtų ir pramogų teritorijos, kitos erdvės, nuomojamos erdvės, kad tiesiog ji pati save galėtų išsilaikyti ir savivaldybei nereikėtų jos dotuoti. Kadangi tuo laikotarpiu Europos Sąjungos investicijos negalėjo būti naudojamos sporto objektams, teko susimąžinti planus ir šiai dienai arena sumažinta tiek tūriu, tiek plotu“.

Naujajame arenos projekte numatyta, kad krepšinio varžybose sėdimų vietų skaičius bus 1800. Meras sako, kad tikslus duomenis galima bus pasakyti, kai bus galutinai pabaigti visi projektavimo darbai, tačiau nuogąstauti nereikėtų, nes vietų tikrai nebus mažiau.

Sumažinus areną, atsisakius tam tikrų erdvių ir paslaugų, ji toli gražu nepraras savo funkcionalumo. Po jos stogu tilps tiek kultūrininkai, tiek įvairių sporto šakų sportininkai: „Naujo projekto esmė, kad daugiafunkciškumas išliktų. Ji bus pritaikyta ir tinkliniui, ir krepšiniui, ir rankiniui, ir salės futbolui, na, ir, aišku, visoms mažesnėms sporto šakoms“, – sako meras.

Dar vienas svarbus aspektas – kultūriniai renginiai. Marijampolės savivaldybė pakankamai didelė ir pajėgi organizuoti bei surinkti tūkstantinę žiūrovų publiką, o štai miesto Kultūros centro salėje telpa kiek daugiau nei 700 žiūro-

vų. Todėl meras sako, kad: „Arena bus pritaikyta ir kultūriniais renginiais. Kultūros centras turi ribotą kiekį vietų, o mes matom, kad kartais prireikia ir 1500 ar netgi daugiau vietų. Tikimės, kad arenoje užsipildžius parteriu, žiūrovų talpinsime virš 2000. Miesto gyventojai galės tikėtis aukšto lygio kultūros renginių, koncertų, mugių ir viso kito, ko miestui reikia“.

Europos Sąjungai nefinansuojant sporto, statybų iniciatyvą į savo rankas perima savivaldybė. Tai reiškia, kad šiuo metu arenos statybų finansavimu rūpinasi tik pati Marijampolė. Meras atvirauja, kad šiuo metu planuojamas biudžetas apie 20–25 mln. Eur, tačiau, kol nebaigtas projektavimas, sunku pasakyti galutinę kainą“. Statybų išlaidos bus milžiniškos, todėl savivaldybės vadovas tikisi ir Vyriausybės pagalbos: „Lietuvoje jokie tokio dydžio objektai nebuvo pastatyti be Vyriausybės paramos. Tačiau šiuo metu planas – pradėti iš savo lėšų, jeigu kitos išeities nebus, ir paskui lygiagrečiai teiksime projektus, kad tą finansavimą gautume“.

Panašu, kad realių darbų ilgai laukti neteks, nes planuojama, kad savivaldybės specialistai jau šiais ar kitų metų pradžioje turės statybos leidimus ir ekspertizes. Visgi, daugiausiai laiko gali kainuoti viešųjų pirkimų procedūros. Tačiau, nepaisant to, meras sako: „Kitais metais būtų labai optimistiškas variantas, kad jau galėtume pradėti kažką daryti pačiam lauke“. Atsižvelgiant į projekto sudėtingumą ir laukiančius iššūkius, marijampoliečiai arenos sulauktų maždaug po 3-erį ar 4-erių metų, skaičiuojant nuo statybų darbų pradžios.

Šiame numeryje skaitykite:

2 psl.

Užtvanką manui prikėlus keramikė Rugilė Navickaitė: „Kada, jei ne dabar, įgyvendinti savo svajones?“

Marijampoliečiai puikiai žino Senąją užtvanką. Projekto „Malonny“ (Ray Bartkaus darbo „Tekantis gyvenimas“) dėka užtvanka žinoma ir visoje Lietuvoje, ir net už jos ribų. Tačiau dabar ši vieta įgauna naują kvėpavimą, naują veidą, naują prasmę.

3 psl.

Marijampolės turgaviečių istorija

Iki 1765 m. gaisro Staropolės miestelyje smulkioji turgaus prekyba, matyt, nesuklestėjo. Rekonstruojant miesto centrą buvo nuspręsta natūralios kilmės trikampę aikštę paversti klasikine keturkampe ir pritaikyti tradicinei prekybos ir amatų paskirčiai.

4 psl.

Kas yra alimentų indeksavimas?

Nedaugelis žino, jog teismo nepilnamečio vaiko išlaikymui priteista suma beveik kasmet keičiasi (didėja), kadangi turi būti indeksuojama atsižvelgiant į infliaciją.

5 psl.

Europoje geriausia mokytoja tapusi kybartietė: „Jeigu kas būtų pasakę, kad būsiu mokytoja, nebūčiau patikėjusi“

Lapkričio 19 dieną Briuselyje vykusiose Europos antreprenerystės mokytojo rinkimuose prestižiniu pirmos vietos apdovanojimu buvo įvertinta „Lietuvos Junior Achievement“ mokytojų tinklo narė, Kauno Maironio universitetinės gimnazijos ekonomikos ir verslumo mokytoja, kybartietė Edita NAIDAITĖ.

Internetinis portalas

Užtvanką menui prikėlusį keramikė Rugilė Navickaitė: „Kada, jei ne dabar, įgyvendinti savo svajones?“

Gintarė Sabaliauskienė

Marijampoliečiai puikiai žino Senąją užtvanką. Projekto „Malonny“ (Ray Bartkaus darbo „Tekantis gyvenimas“) dėka užtvanka žinoma ir visoje Lietuvoje, ir net už jos ribų. Tačiau dabar ši vieta įgauna naują kvėpavimą, naują veidą, naują prasmę. Čia pradeda virti gyvenimas, sklaidžiasi meno gėlės ir ilgai brandintos svajonės, gimsta bendrystė ir kvepia jaukumas.

„Užtvanka tikrai savyje turi magijos“, – sako menų užtėkį čia nusprendusi įkurti keramikė Rugilė Navickaitė. „Ši vieta apipinta įvairiausiais mitais. Dar mano tėvų laikais čia nebuvo labai saugu, būdavo baisu praeiti... Ir dabar, kai pasakiau, kad nuuosiuosi šią vietą, tėvai iš karto sakė, kad baisu, nes visokių tų istorijų yra. Kaip ir pats pastatas turi istoriją. Tačiau magija slypi tame, kad pati Užtvanka yra tokiam susikirtime, lyg kelių sankryža: iš Ramybės ir Poezijos parkų, iš miesto centro ir Tarpučių mikrorajono. Taigi, daugelio keliai čia susikerta ir aš čia matau tokį kaip kultūrinį, meninį, bendruomenišką centrą.“

Buvusi gerokai apleista Užtvanka jau alsuoja jaukumu

„Pamenu, kai pirmą kartą čia įžengiau, pasitiko labai stiprus pelėsio kvapas, itin prasta sienų, grindų būklė, jau nekalbant apie patalpų dydį ir darbą, kuris laukė, norint šias patalpas paversti jaukiomis. Todėl pirma emocija buvo, kad „tikrai ne“, „čia ne mano jėgoms“. Be to, tuo metu buvau su 60 eurų sąskaitoje, o čia nusimatė nemenkos investicijos...“

Rugilė Navickaitė: „Svajonė turėti keramikos studiją miesto centre išsipildė“

Bet sulaukiau palaikymo, pirmiausiai iš brolio, kuris pasakė, kad nieko nėra neįmanomo. Tuo labiau, kad tai buvo mano svajonė – turėti keramikos studiją miesto centre. Nes esu marijampolietė ir visi žino, kad dirbu su keramika, bet tokios, kaip savo studijos, kur galėtų rinktis žmonės, aš neturėjau. O Marijampolės centre nuomos kainos sunkiai „įkandamos“, todėl Užtvanka buvo tikrai optimalus variantas žengiant svajonės link. Taigi, pasiryžau ir čia buvo didelis žingsnis mano, kaip menininkės, kelyje.“

Dabar, nuo tų pirmųjų žingsnių praėjus keletui mėnesių, Rugilė džiaugiasi, kad pavyko. „Pavyko, žinoma, ne vienai – su šeima, su komanda, su žmonėmis, kurie patikėjo šia idėja ir vizija, kuri nėra paprasta, bet pamažu pildosi.“

Kartu su fotografe Augustina Miknevičiūte, kuri taip pat įsirengė savo studiją Užtvankoje, merginos keletui mėnesių buvo tapę, kaip sako Rugilė, statybinkėmis ir šią vietą pakeitė neatpažįstamai. „Vieta pasikeitė kardinaliai. Nuo sienų, lubų, šildymo, galų gale – vandentiekio sutvarkymo. Bet svarbiausia – aura. Čia ateina žmonės. Žmonės ateina kurti, bendrauti, geria arbatą, dalinasi idėjomis ir pan. Užtvanka tapo gyva.“

Rugilė neslepia džiugesio, kad svajonė tampa apčiuopiama: ne tik savo studiją čia pavyko įkurti, bet tuo pačiu į bendrą meno virtuvę pakviesti ir kitus menininkus, ir ne tik juos, kad galėtų kurti bendruomenė, nes tai yra labai svarbu. „Supratau, kad, jeigu noriu įgyvendinti savo svajones, tai geriausias laikas yra dabar. Eiti į priekį, mėgautis tuo, ką darau, ir dalintis su kitais. Ši vieta man duoda labai daug kaip asmenybei: tobulėti, tuo gyventi ir tuo pačiu, manau, kad ir aš pati šiai vietai duodu daug.“

Vos per keletą mėnesių patalpos pasikeitė neatpažįstamai

Meno organizacija, vinilo studija, fotografijos studija, žolelių kambarėlis, skaitykla, galerijos siena ir dar daug visko telpa atgimusioje jaukiuoje, įkvepiančioje, menu ir kūryba alsuojančioje Užtvankoje.

„Labai džiaugiuosi, kad išdrįsau ir kad išdrįso kartu su manimi einantys žmonės, su kuriais turime bendrą viziją: Užtvanką mes matome kaip vietą, kurioje telksis kūrybinės ir meno idėjos, bursis kūrybai neabejingi žmonės. Norime, kad čia būtų gera užėiti ir tikslingai, ir tiesiog – pakeliui, kad tai būtų atvira ir neįpareigojanti vieta. Priimti, dalintis, bendrauti, būti atviriems – toks mūsų tikslas. Norime ant Šešupės kranto kartu kurti bendruomenę, kurioje gera būti ir kurti kartu. Mūsų misija – praturtinti Mari-

Savo vietas čia rado ir antram gyvenimui prisikėlė Rugilės saugoti senoviniai baldai

jampolės kultūros diskursą ir kurti galimybes kultūros kūrėjams bei aktyviems vietos žmonėms, kurti ir dalyvauti kultūrinuose ir socialiniuose projektuose. Norime didinti kultūros prieinamumą Marijampolės regione. Mes matome Užtvanką kaip erdvę, kurioje

Užtvanka tapo gyva – žmonės čia renkasi kurti, bendrauti, dalintis idėjomis

skleisis keramikos, fotografijos, literatūros, muzikos, sveiko ir kūrybingo gyvenimo sritys. Sieksime bendradarbiauti ne tik su Marijampolės, bet ir su kitų regionų kūrybininkais, ieškosime įkvėpimo kitose panašiose vietose visoje Lietuvoje. Turime ambicingų planų į Marijampolę kviešti užsienio menininkus ir kūrėjus.“

Menininkė pasakoja ilgą laiką dirbusi ir kūrusi viena, todėl dabar ir buvo tas dalinimosi noras. Su kitais menininkais dalintis ne tik erdvėmis, bet ir idėjomis, planais, kartu priimti žemes, kartu kurti. „Sunku nupasakoti jausmą, kuris apima čia būnant. Reikia tai pamatyti, pajusti, išgerti specialiai Užtvankai sukurtos melisų arbatos, pažiūrėti į upę, kartu su ja paleisti savo mintis. Žodžiu, Užtvanką reikia patirti.“

O patirti kviečiami visi. Jau gruodžio 7–8 dienomis Užtvanką užpildys Kalėdų Pop-Up mugė, kurioje bus galima susipažinti su daugiau nei dešimties kūrėjų rankų darbo kūriniais ir jais pačiais. „Renginyje bus muzikos, karštų gėrimų, draugiškų veidų ir jaukios, Kalėdinės nuotaikos. Užsukite ir patirkite!“ – kviečia menininkai.

Marijampolės turgaviečių istorija

Benjaminas Mašalaitis

Iki 1765 m. gaisro Staropolės miestelyje smulkioji turgaus prekyba, matyt, nesuklestėjo. Rekonstruojant miesto centrą buvo nuspręsta natūralios kilmės trikampę aikštę paversti klasikine keturkampė ir pritaikyti tradicinei prekybos ir amatų paskirčiai. Galima manyti, kad tokia aikštė susiformavo per dešimtmetį.

Iš 1782 m. inventoriaus sužinome, kad penkios gatvės įsiliejo į centrinę Marijampolės (šis vardas jau taikomas ir buvusiai Staropolei) miestelio aikštę, kurioje ir vyko turgūs. Klestint amatams ir prekybai, 1785 m. balandžio 19 d. Lenkijos karalius Stanislovas Augustas Poniatovskis Marijampolei suteikė 6 prekymečių privilegiją, padėjusią pagrindą gauti ir miesto teises. Joje buvo išvardintos ir datos, kuomet tokie vienedieniai prekymečiai turėjo vykti; tik vienas galėjo trukti savaitę.

Dokumentas buvo pakartotas 1792 m. miesto teisių suteikimo dokumente, kuriame miestiečiams leidžiama „laisvai prekiauti“. Kraštą valdant prūsams, centrinėje aikštėje vyko ne tik turgūs, bet ir mirties bausmių vykdymo procedūros. Jos irgi sutraukdavo šimtus žiopsančių miestiečių. Kadangi tuo metu Marijampolė pateko į dvišaldystę ir tapo labai priklausoma nuo Kvietiškių dvaro, tai prekyba, ypač vykdoma žydu, mieste buvo varžoma. Vis tik ir pagrindinėje miesto aikštėje jau stovėjo, matyt, laikinos paskirties medinės „prekybos eilės“.

Atrodo, kad šios „eilės“ sudegė per 1815 m. gaisrą ir tais metais architektas J. Grysmajeris parengė mūrinės rotušės su 10 krautuvių projektą. Tai klasicistinės architektūros dviejų aukštų (vidurinėje dalyje) su bokšteliu rūmai, kurie niekada ir neiškilo. Tačiau po keliolikos metų čia jau tikrai stovėjo

Turgus centrinėje Marijampolės aikštėje 1925 m.

Nuotrauka iš autoriaus kolekcijos

vadinaujami „ilgakromiai“, kurie atliko panašią funkciją.

XIX a. paskutiniame ketvirtyje šiuos prastos architektūros ir menkai prižiūrimus pastatus miesto valdžia norėjo griauti – čia turėjo iškilti cerkvė. Tačiau krautuves laikantys ar nuomojantys žydai nesutiko jų palikti ar parduoti. Tuo metu nauja prekyvietė buvo suformuota Naujosios prekybos (rusiškai – Novobazarnaja) gatvės gale – dabar Laisvės gatvė. Išliko ir 1903 m. nuotrauka, kurioje užfiksuoti čia parduodami keramikos gaminiai, daugiausia puodynės. Per didžiuosius prekymečius gyvuliai prekiauti buvo leista kazokų pratybų

aikštėje, Jomarkų gatvėje (1986 m. ši aikštė, per ją nutiesus V. Kudirkos gatvės atkarpą, panaikinta). Beje, joje 1911 m. rudenį įvyko garsioji Žemės ūkio paroda, kurioje buvo ne tik demonstruojami šio krašto gaminiai, bet ir prekiaujama.

Pirmojo pasaulinio karo metais vokiečių okupacinė valdžia išreikalavo iš prekyvių laikyti geresnės tvarkos ir švaros. To paties iš jų reikalavo miesto burmistras ir taryba tarpukariu, bet reikalai nežymiai gerėjo. Tik 1930 m. turgus buvo iškeltas į „Kiaulių rinką“ vadintą aikštę prie Laisvės gatvės, o pietinėje dalyje įrengtas skverelis; „ilgakromiai“ ir toliau riogsojo centre. Gyvuliai buvo prekiaujama ir Pašešupio aikštėje, Partizanų gatvės gale.

1932 m. prie akmenimis išgrįstos Laisvės aikštės buvo pastatyta moderni turgaus halė, kurią suprojektavo miesto inžinierius Juozas Dragašius. Šis objektas, ištiesęs 40 metrų ir turintis apie šimtą krautuvių, buvo atidarytas viešint vidaus reikalų ministru S. Rusteikai. Halė turėjo vandentiekį ir kanalizaciją. J. Dragašius reikėtų pagirti už medinių stogų konstrukcijų jungimo idėją, matyt, nužiūrėtą kareivinių arklių manieže. Darbai kainavo 51 578 litus. Prekeiviai už prekystalio nuomą kasdien mokėdavo po 60 centų, o šią rinkliavą rinko ugniagesiai. Pastatas su nevertingais sovietmečio priestatais stovi ir dabar.

„Parnešk Kalėdas į savo namus“ – eglių šakų dalijimo akcija Marijampolėje

Valstybinių miškų urėdijos Kazlų Rūdos regioninis padalinys kviečia į tradicinę **egliškų dalijimo akciją**, kuri vyks **2024 m. gruodžio 18 d.** Marijampolėje, **prie Kultūros centro** (Kauno ir Vilkaviškio gatvių sankryžoje).

Egliškų šakos bus dalijamos: nuo 11.30 val. iki 15.30 val.

Ateikite, pasiimkite žalią Kalėdų simbolį ir parneškite šventinę nuotaiką į savo namus. Ši iniciatyva – tai ne tik žalias akcentas jūsų namuose, bet ir tvari šventinė tradicija, kuri vienija bendruomenę. Nepraleiskite progos prisidėti prie šventinio džiaugsmo kūrimo.

Marijampolės savivaldybės administracijos informacija

Auga sergamumas peršalimo ligomis

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras praneša, kad praėjusią savaitę visoje Lietuvoje sergamumo gripu, ūminėmis viršutinių kvėpavimo takų infekcijomis ir COVID-19 liga rodiklis Marijampolės apskrityje, palyginti su ankstesne savaitė, buvo didesnis ir siekė 1185-is atvejus 100 tūkstančių gyventojų.

Didžiausias sergamumas apskrityje buvo Marijampolės savivaldybėje. Pagal sergamumo rodiklius antroje vietoje rikiuojasi Kazlų Rūdos savivaldybė, trečioje – Kalvarijos savivaldybė, ketvirtoje – Vilkaviškio rajono savivaldybė. Mažiausiai serga Šakių rajono savivaldybės gyventojai.

Nacionalinio visuomenės sveikatos centro specialistai primena, kad gripo sezono metu svarbu nepamiršti kruopščiai laikytis asmens higienos taisyklių, kosėjimo ir čiaudėjimo etiketo bei kitų ligų prevencijos priemonių: stengtis reguliariai

kruopščiai plauti rankas, nesant galimybės nusiplauti – jas dezinfekuoti; neplautomis rankomis neliesti akių, nosies ar burnos; dažniau vėdinti ir drėgnu būdu valyti patalpas; čiaudinti ir kosinti užsidengti nosį ir burną vienkartinėmis nosinėmis. Pajutus į peršalimą panašius simptomus, rekomenduojama likti namuose, nesilankyti žmonių susibūrimuose. Susirgus rekomenduojama dėvėti medicininę kaukę, kuri padės sulaikyti kvėpavimo takų sekretą kosint ar čiaudint.

Sergamumo pakilimo metu medicininės veido kaukes arba respiratorius rekomenduojama dėvėti viešose uždaroose vietose: paslaugų teikimo vietose, renginiuose, maldos namuose, viešajame transporte ir kitose uždaroose vietose, kurios prastai vėdinamos, taip pat kuriose yra didelis žmonių skaičius ir neįmanoma išlaikyti saugaus atstumo nuo kitų žmonių.

NVSC informacija

„Sodros“ pensijos ir išmokos pasieks gyventojus dar iki švenčių

Visas pensijas ir daugumą periodinių išmokų „Sodra“ išmokės dar prieš šventes. Vaiko priežiūros išmokų gavėjai gruodį gaus dvi išmokas. Visos kitos „Sodros“ išmokos ar pensijos nebus mokamos du kartus – jos pasieks gavėjus įprasta tvarka.

Tėvai, globėjai ar seneliai, kurie augina vaikus iki dvejų metų ir gauna **vaiko priežiūros išmoką**, šį mėnesį jas gaus du kartus. **Gruodžio 16 d.**, kaip įprasta, bus išmokėtos lėšos už lapkritį, o mėnesio pabaigoje, **gruodžio 27 d.**, bus pervestos išmokos už gruodį.

Dėl to sausio mėnesį vaiko priežiūros išmoka už gruodį nebebus mokama, o kita išmoka gavėjus pasieks vasarį.

Pensijos gruodį bus mokamos įprastu grafiku – tiems, kas jas gauna pavedimu į sąskaitas, priklausomai nuo pasirinkto banko, mokėjimai prasidės **nuo gruodžio 10 d.** ir bus vykdomi iki gruodžio 18 d. **Išankstinės senatvės pensijos** bus mokamos nuo gruodžio 20 d.

Gavėjai, atsiimantys **pensijas ir šalpos išmokas** Lietuvos pašte, galės tai padaryti **nuo gruodžio 10 iki 26 d.**, įvertindami pašto skyrių darbo laiką per šventes. Tie žmonės, kuriems pensijos pristatomos į

namus, jas gaus įprastomis pristatymo dienomis – nuo gruodžio 10 d. Šį mėnesį visos pensijos bus pristatytos iki švenčių.

Įvairių rūšių socialinio draudimo ir valstybines pensijas Lietuvoje kas mėnesį gauna virš milijono žmonių. Daugiausia yra senatvės pensijos gavėjų – 626,5 tūkst. Jiems kas mėnesį išmokama per 370 mln. eurų.

Pensijų anuitetų išmokos pasieks gavėjų sąskaitas gruodžio 23 d. Šiuo metu pensijų anuitetus gauna 4 100 gyventojų, jiems kas mėnesį mokama vidutiniškai 64 eurų dydžio išmoka. Didžiausia mėnesio išmoka – 355 eurai.

Gruodžio 23 d. bus išmokėtos ir **vaiko išlaikymo išmokos**, kurios skiriamos vienam iš tėvų ar globėjui, jeigu vaikui vienas iš tėvų ar abu tėvai nemoka priteistų alimentų. Kas mėnesį vaiko išlaikymo išmoką gauna apie 20 tūkst. gavėjų. 2024 metais vaiko išlaikymo išmokos dydis yra 99 eurai.

Nedarbo išmokos pradedamos mokėti gruodžio 20 d. ir bus išmokėtos iki mėnesio pabaigos. Šiuo metu nedarbo išmoka gauna apie 80 tūkst. žmonių, bendra išmokų suma siekia apie 40 mln. eurų per mėnesį.

Kitų išmokų mokėjimo grafikas priklauso nuo to, kada gyventojui paskirta išmoka. **Motinystės išmoka** išmokama per 17 darbo dienų nuo prašymo su visais dokumentais pateikimo. **Tėvystės išmoka** – per 5 darbo dienas nuo tėvystės atostogų pabaigos.

Ilgalaikio darbo išmoka pasiekia gavėją per 10 darbo dienų nuo sprendimo priėmimo dienos.

Ligos išmoka pradedama mokėti ne vėliau kaip per 17 darbo dienų nuo prašymo ir visų dokumentų gavimo. Prašymą ligos išmokai skirti galima pateikti per asmeninę „Sodros“ paskyrą gyventojui. Vieną kartą pateiktas neterminuotas prašymas galioja visiems ateities ligos atvejams ir vienus metus atgal. Jį galima pateikti bet kuriuo metu, nebūtina laukti, kol susirgsite.

Jei žmogus serga ar šeimos narį slaugo ilgiau nei dvi savaites, ligos išmoka įprastai mokama kas 14 dienų. Spalį ligos išmoką gavo 105 tūkst. gavėjų, jiems iš viso išmokėta apie 50 mln. eurų.

„Sodros“ informacija

Kas yra alimentų indeksavimas?

Rūta Malevskytė

Advokatė, duomenų apsaugos pareigūnė

Nedaugelis žino, jog teismo nepilnamečio vaiko išlaikymui priteista suma beveik kasmet keičiasi (didėja), kadangi turi būti indeksuojama atsižvelgiant į infliaciją. Tačiau daugelis tėvų to nežino, todėl nepaisant to, jog kas mėnesį yra pervedama teismo priteista išlaikymo suma, susidaro išlaikymo nepilnamečiam vaikui įsiskolinimas, kuris per keletą metų gali siekti net ir keturženklę sumą. O šį vaiko išlaikymo įsiskolinimą galima atgauti.

Teismų praktikoje yra išaiškinta, kad siekiant apsaugoti vaiko, kuriam yra priteistas išlaikymas periodinėmis išmokomis, interesus, t. y. kad jam teismo sprendimu atitinkamam laikotarpiui priteistas išlaikymas turėtų tokią pačią perkamąją galią, kaip ir teismo sprendimo priėmimo metu, įstatymų leidėjas yra įtvirtinęs priteisto periodinėmis išmokomis išlaikymo indeksavimo institutą. Visais atvejais turi būti užtikrinamas prioritetas vaikų teisių ir interesų apsaugos ir gynimo principo įgyvendinimas, šiuo atveju – vaiko teisė gauti išlaikymą tokia pačia perkamąja galia, kaip ir teismo sprendimo priėmimo metu. Taigi, siekiant apsaugoti išlaikymą periodinėmis išmokomis gaunantį asmenį nuo infliacijos poveikio ir buvo sukurtas išmokų indeksavimas, kadangi per daugelį metų teismo priteista nepilnamečio vaiko išlaikymo suma gali būti stipriai paveikiama infliacijos.

Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse yra nustatyta, jog jei išlaikymas buvo priteistas periodinėmis išmokomis, išlaikymo suma indeksuojama kasmet Vyriausybės nustatyta tvarka atsižvelgiant į infliaciją. Taigi, nesvarbu, ar vaiko tėvai buvo tarpusavyje susitarę dėl išlaikymo sumos indeksavimo, ar indeksavimas buvo numatytas teismo sprendime, ar ne, tačiau remiantis įstatymo nuostatomis, visos periodinės išmokos, įskaitant ir vaiko išlaikymą, turi būti indeksuojamos. Tai reiškia, kad indeksavimas visais atvejais yra privalomas ir šios pareigos nevykdymui jokio pasiteisinimo negali būti. Išlaikymą nepilnamečiam vaikui mokantis tėvas ar motina negali būti atleistas nuo pareigos indeksuoti teismo priteisto dydžio išlaikymą, net ir tuo atveju, jeigu jo gaunamos pajamos nėra tam pakankamos. Žinoma, jeigu asmens finansinė padėtis neleidžia jam mokėti atitinkamo dydžio išlaikymo vaikui, galima kreiptis į teismą dėl paties priteisto išlaikymo dydžio sumažinimo, tačiau išlaikymo dydis gali būti pakeistas tik tuo atveju, jeigu nustatoma, jog iš esmės pasikeitė vieno iš tėvų ar abiejų tėvų finansinė padėtis ir / arba iš esmės pasikeitė vaiko poreikiai. Kas yra mažai tikėtina, nes vaikui augant, jo poreikiai tik didėja. O pats indeksavimo pareigos egzistavimo faktas negali būti pakankama priežastis nepilnamečiam vaikui mokamo išlaikymo dydžiui sumažinti.

Priteistas periodinėmis išmokomis išlaikymas indeksuojamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtintu Periodinėmis išmokomis priteisto išlaikymo sumos ir atlyginamos žalos indeksavimo tvarkos aprašu (toliau – Aprašas), kuriame numatyta, jog indeksavimas – tai periodinių išmokų, nustatytų fiksuotu dydžiu (pinigais), perskaičiavimas, siekiant visiškai ar iš dalies kompensuoti dėl vartotojų kainų padidėjimo prarastas pajamas.

Visų pirma, pažymėtina tai, kad periodinės išmokos indeksuojamos kartą per metus einamųjų metų vasario mėnesį. Neindeksuojamos tos periodinės išmokos, kurios įsiteisėjusiu teismo sprendimu paskirtos arba pakeistos per paskutinius 6 mėnesius iki vasario 1 dienos. Tai reiškia, kad indeksavimas nepilnamečio vaiko išlaikymui priteistoms periodinėms išmokoms bus taikomas tik nuo kitų metų vasario 1 d.

Antra, periodinės išmokos indeksuojamos atsižvelgiant į praėjusių metų gruodžio mėnesio, palyginti su ankstesnių metų gruodžio mėnesiu, vartotojų kainų indeksą, kurį apskaičiuoja ir skelbia Lietuvos statistikos

departamentas. Periodinės išmokos indeksuojamos, kai vartotojų kainų indeksas lygus 101 arba didesnis. Vartotojų kainų indeksai periodinėms išmokoms indeksuoti yra viešai skelbiami Lietuvos statistikos departamento internetinėje svetainėje.

Pavyzdžiui, iš Lietuvos statistikos departamento internetinėje svetainėje pateiktos vartotojų kainų indeksų lentelės matyti, kad 2020 m. vartotojų kainų indeksas buvo 100,2 (t. y. mažesnis nei 101). Tai reiškia, kad nepilnamečio vaiko išlaikymui mokamos periodinės išmokos laikotarpiu nuo 2021 m. vasario mėnesio iki 2022 m. sausio mėnesio (imtinau) neturėjo būti indeksuojamos. Tuo tarpu kitu laikotarpiu nepilnamečio vaiko išlaikymui mokamos periodinės išmokos turėjo būti indeksuojamos. O jei tai padaryta nebuvo – susidarė įsiskolinimas.

Advokatė Rūta Malevskytė

Asmeninio archyvo nuotr.

Svarbu paminėti, jog indeksavimas privalo atlikti išskaitas darantis asmuo – t. y. tas iš tėvų, kuriam įsiteisėjusiu teismo sprendimu yra priteista nepilnamečiam vaikui kas mėnesį periodinėmis išmokomis mokėti nustatyto dydžio išlaikymą. Skolininkas, mokantis periodines išmokas savo noru, privalo pats indeksuoti periodines išmokas. Jeigu skolininkas nevykdo pareigos indeksuoti periodines išmokas, teismo sprendimas, kuriuo priteistas išlaikymas periodinėmis išmokomis, gali būti pateikiamas vykdyti antstoliui. Tai reiškia, kad indeksuoti nepilnamečiam vaikui mokamą išlaikymą yra išlaikymą teikiančio tėvo ar motinos pareiga. Jeigu ši pareiga dėl nežinojimo ar kitų priežasčių nebuvo atlikta, tokiu atveju išlaikymą gali indeksuoti kitas iš tėvų (t. y. gaunantis pinigus) ir pareikalauti (pageidautina raštu) mokėti sumą, gautą po indeksavimo. Jeigu toks prašymas būtų ignoruojamas, išlaikymo įsiskolinimas gali būti išieškomas priverstine tvarka. Taigi, klausimas dėl susidariusio įsiskolinimo padengimo gali būti išspręstas

taikiai arba kreipiantis į antstolį, kuris skolą išieškotų priverstine tvarka, tačiau pastaruoju atveju dar būtų papildomai priskaičiuotos ir vykdomo išlaidos.

Minėtame Apraše yra reglamentuotos ir periodinių išmokų indeksavimo taisyklės – 1) Periodinė išmoka dauginama iš vartotojų kainų indekso ir dalijama iš 100, gautas dydis apvalinamas vieno euro tikslumu: 49 ir mažiau centų atmetama, o 50 ir daugiau centų apvalinama iki euro; 2) Po pirmojo periodinės išmokos indeksavimo vėliau indeksuojamos perskaičiuotos periodinės išmokos. Pavyzdžiui, jeigu 2021 m. buvo priteista kas mėnesį nepilnamečio vaiko išlaikymui mokėti po 350 Eur sumą, tai nuo 2022 m. vasario mėnesio ši priteista suma būtų skaičiuojama taip: $350,00 \text{ Eur} \times 110,6 / 100 = 387,10 \text{ Eur}$ ir apvalinama iki 387,00 Eur sumos. Tuo tarpu kitais – 2023 metais – būtų indeksuojama ne teismo priteista 350 Eur suma, o paskutinė indeksuota suma – t. y. 387,00 Eur suma ir ją indeksavus nepilnamečio vaiko išlaikymui jau reikėtų mokėti po 471,00 Eur per mėnesį. Ir taip toliau turi būti perskaičiuojama kas metus. Jeigu kažkuriais metais vartotojų kainų indeksas būtų mažesnis nei 101, tai vaiko išlaikymo sumos indeksuoti nereikėtų ir būtų mokama paskutinė indeksuota suma.

Taigi, kaip matyti iš pateikto pavyzdžio, jeigu visus metus teismo priteista suma indeksuota nebuvo, tai per metus jau susidarytų 1044 Eur įsiskolinimas ($87,00 \text{ Eur} \times 12 \text{ mėn.}$), o perskaičiavus (indeksavus) teismo nepilnamečio vaiko išlaikymui priteistą sumą už keletą metų, įsiskolinimo suma gali būti iš tiesų didelė. Žinoma, jeigu teismo nepilnamečiam vaikui priteista mokėti mažesnė išlaikymo suma arba vartotojų kainų indeksas kažkuriais metais buvo mažesnis, tai perskaičiavus (indeksavus) teismo nepilnamečio vaiko išlaikymui priteistą sumą susidarytų mažesnis įsiskolinimas. Tačiau bet kokių atveju – vaiko išlaikymui mokamų periodinių išmokų neindeksavus, kasmet gali būti prarandama gana didelė pinigų suma, kuri galėtų būti skiriama vaiko poreikiams tenkinti.

Svarbu paminėti ir tai, kad jeigu išlaikymas ir nebuvo indeksuotas kelerius praėjusius metus, tai neužkerta kelio jį indeksuoti už visą praėjusį laikotarpį (vartotojų kainų indeksai viešai skelbiami nuo 2007 m.) ir reikalauti iš išlaikymą mokančio tėvo ar motinos ne tik ateityje mokėti indeksuoto dydžio išlaikymą, tačiau ir sumokėti nepriemoką, susidariusią už visus praėjusius neindeksavimo metus.

Kiek kitokia situacija yra kreipiantis dėl priverstinio teismo sprendimo vykdymo į antstolį, kadangi antstolis priverstine tvarka gali išieškoti neindeksuotas nepilnamečio vaiko išlaikymo išmokas tik už paskutinius penkerius metus iki vykdomojo rašto pateikimo vykdyti dienos (penkerių metų senaties terminas nebūtų taikomas, jeigu priteisto išlaikymo išieškojimas jau buvo perduotas antstoliui ir yra užvesta vykdomoji byla).

Jeigu nepilnamečiam vaikui priteistą išlaikymą mokantis tėvas ar motina nevykdo pareigos indeksuoti periodines išmokas ir net raštu paragintas susidariusio įsiskolinimo nepadengia, tokiu atveju priverstinio vykdymo procesą reikėtų pradėti nuo kreipimosi į sprendimą priėmusį teismą su prašymu išduoti vykdomąjį raštą. O teismo išduotą vykdomąjį raštą jau galima pateikti antstoliui, kuris imsis priverstinio išlaikymo įsiskolinimo išieškojimo ir toliau kontroliuos, kad asmuo mokėtų indeksuotą išlaikymą.

Beje, pareiga sumokėti dėl neindeksavimo susidariusį vaiko išlaikymo įsiskolinimą išlieka ir vaikui sulaukus pilnametystės. Skirtumas tik toks, kad dėl nepilnamečiam vaikui mokamo išlaikymo įsiskolinimo kreipiasi vaiko įstatyminis atstovas – t. y. tas iš tėvų, su kuriuo yra nustatyta vaiko gyvenamoji vieta, o pilnametis vaikas dėl šios pareigos vykdymo jau turėtų kreiptis pats savarankiškai.

Aktualūs eismo saugumo pokyčiai Marijampolėje

Marijampolės savivaldybės eismo saugumo komisija nutarė koreguoti Vinco Kudirkos ir Jono Dailidės gatvių sankryžoje esančio pėsčiųjų šviesoforo veikimą. Kadangi šioje vietoje pėstiesiems tenka kirsti net keturias eismo juostas, žaliaj šviesoforo signalui degant per trumpai, dažnai žmonės pereiti gatvės nespėja. Pėsčiųjų patogumui buvo nutarta šviesoforo veikimą pakoreguoti taip, kad žalias signalas pėstiesiems veiktų ilgiau.

Taip pat pasiūlyta įrengti papildomas kelio ženklų rodykles ir horizontalųjį ženklinį prie parduotuvės „Moki-veži“, nes ne visi vairuotojai pastebi šioje vietoje pasikeitusį eismo organizavimą. Komisija primena, kad vairuotojai, atvažiuojantys nuo Kauno pusės, gali važiuoti tik tiesiai, Kauno gatve. Atvažiuojantys nuo Kauno pusės, sukti į kairę Baraginės link, kaip anksčiau, draudžiama. Gyventojai raginami būti dėmesingais ir nepamiršti stebėti kelio ženklus.

Redakcijos informacija

Pėstieji gatvę dažnai kerta degant raudonam šviesoforo signalui

Redakcijos nuotr.

UŽ MIESTO

Europoje geriausia mokytoja tapusi kybartietė: „Jeigu kas būtų pasakę, kad būsiu mokytoja, nebūčiau patikėjusi“

Greta Paulevičiūtė

Lapkričio 19 dieną Briuselyje vykusiuose Europos antrenerystės mokytojo rinkimuose prestižiniu pirmos vietos apdovanojimu buvo įvertinta „Lietuvos Junior Achievement“ mokytojų tinklo narė, Kauno Maironio universitetinės gimnazijos ekonomikos ir verslumo mokytoja, kybartietė Edita NAIDAITĖ.

„Junior Achievement“ (toliau JA) – tarptautinė pelno nesiekianti jaunimo organizacija, tris kartus nominuota Nobelio taikos premijai. Lietuvoje organizacija veikia jau daugiau nei 30 metų. Jai priklausantys mokytojai moko vaikus ekonomikos, finansinio raštingumo ir antrenerystės.

„Europoje JA organizacijai priklauso iš viso 95 tūkstančiai mokytojų ir Europos organizacijos vadovas, prieš kviesdamas ant scenos, taip ir pasakė, kad dabar pamatysite geriausią iš 95 tūkstančių“, – sako geriausia šių metų Europos antrenerystės mokytoja Edita Naidaitė.

Iš viso konkurse dalyvavo 40 Europos šalių, kurios atsiuntė savo geriausių mokytojų paraiškas.

„Gavusi paraišką, ją turėjau užpildyti pati. Reikėjo pateikti gana daug visko: mokymo metodus, pasiekimus ir kt. Turbūt mano išskirtinumas buvo tas, kad aš į kon-

kursą pažiūrėjau truputį kitu kampu ir ne pati save gyriau, o mokiniams išsiunčiau žinutę, kad jie mane apibūdintų kaip mokytoją, aprašytų, kokiais metodais dirbu, kuo aš išskirtinė esu. Tuos visus atsakymus susidėjau, pati apie save nieko nerašiau. Manau, visi mokytojai gali labai gražiai aprašyti viską. Tai, manau, šioje vietoje sužaidė šitas“, – pasakoja E. Naidaitė.

Apdovanojimas – visos Lietuvos mokytojų bendruomenės atspindys

Prieš teikiant mokytojos kandidatūrą Europos mastu, konkursas vyko Lietuvoje. E. Naidaitė pažymi, kad laimėti pirmąją vietą šalies mastu – tai jau buvo didžiulis laimėjimas. O tarptautinio apdovanojimo višškai nesitikėjo.

Tęsinys 6 psl.

E. Naidaitė sako, kad jos laimėjimas įrodo, kad mūsų šalies švietimo sistema dažnai yra per daug nuvertinama

Asmeninio archyvo nuotr.

Kalėdinė dovana: ar ginklas gali atsirasti po eglute?

Aistė Uckutė

Dar lapkričio mėnesį prekybos centrai atveria dovanų miestelius ir kviečia lankytojus į kalėdinę pasaką. Pasiūla – didelė, tačiau ar visos dovanos moraliai pateisinamos šių dienų aktualijose? Ar žaislinis ginklas gali atsirasti po eglute?

Šventinės dvasios įkvėpti žmonės su įsipareigojimu žvelgia į klausimą „ką paslėpti po Kalėdų eglute?“ Ne paslaptis, jog kartais kalėdinė staigmena gali tapti ne tik malonumu, bet ir problema, su kuria teks susidurti.

Kiekviena šeima pasirenka

Ilgametė „Vaikų linijos“ psichologė, VU doktorantė Jurgita Smiltė Jasiulionė akcentuoja, jog svarbiausias aspektas – pokalbis su vaiku.

Šiuo metu J. S. Jasiulionė dirba Pal. J. Matulaičio šeimos pagalbos centre ir teigia susidūrusi su situacija, kai tėvai nerimauja, kad jų vaikas panaudoja bet koki įrankį ir vaizduoja, jog nušauna tėvus. „Kai kuriems tėvams taip besielgiantis vaikas atrodo kaip augantis agresorius“, – sako ji.

Pašnekovės teigimu, natūralu nerimauti, tačiau dar svarbiau yra pasiklausti savęs arba susėsti su specialistu ir pasvarstyti, kokiose situacijose vaikas taip elgiasi ir kas už to slepiasi. „Svarbu nebūti kategoriškiems“, – pabrėžia psichologė.

Anot specialistės, tokia priemonė, kaip žaislas, vaiko vystymuisi tiesiogiai pakenkti negali, nes „nėra tiesioginės sąsajos arba kokių nors prielaidų“. Vaikai ir be žaislų mato daugybę pavyzdžių, iš kurių mokosi, kaip ginklu sprendžiami konfliktai. J. S. Jasiulionė išskiria dabartinį kontekstą: „Vaikai mato, kad vyksta kariniai konfliktai ir kariai, turintys ginti šalį, privalo būti apginkluoti“.

Gyvename informaciniame lauke, kur kalbame ir apie agresorius, kurie puola, ir apie mūsų pačių saugumą. Pasak psichologės, šiame laikmetyje dovanos nesiskiria, daug svarbiau atkreipti dėmesį, kaip vaikas jaučiasi, ar jis neturi fantazijų, jog pas mus prasidės karas, ar žus jo tėvai. Kai girdime apie karinius konfliktus, vykstančius netoli mūsų, pačių „vaikų nesaugumas suaktyvėja ir gali būti priešingas efektas – vaikai dabar gali labiau norėti žaisti su ginklais, – teigia pašnekovė ir priduria: – Ne dėl to, kad jie nori kažką užpulti, bet dėl to, kad tai jiems tarsi prideda saugumo.“

Psichologė nurodo, jog vaikai, turėdami žaislinių ginklų, gali žaisti jiems labai smagų žaidimą, kuris skatina bendradarbiavimą ir kylančių konfliktų sprendimą. Jie gali susitarti žaidimo taisykles, ugdyti komandinę dvasią ir tada ginklas tampa tiesiog žaidimo atributu. „Vaikams yra svarbu geriečio ir blogiečio matymas pasaulyje. Patirti tai, jog aš esu gerietis ir apginu žmones nuo nusikaltėlio, gali būti vertinga patirtis vaikui mokantis“, – deklaruoja J. S. Jasiulionė.

Pasak specialistės, žaislinių ginklų draudimas rezultato neduotų. Ji įvardija, jog daug svarbiau suaugusiems mokėti patenkinti vaikų poreikius, kad jie jaustųsi saugūs. Kiekviena šeima gali įvesti savo taisykles ir tikrai nėra privalomybės pirkti vaikui žaislinį ginklą.

Freepik.com nuotrauka

„Nori, nenori – galima išprovokuoti“

Apie žaislinių ginklų naudojimą ir jų įtaką vaiko moraliniam vystymuisi pasakoja lopšelio-darželio „Mažieji stebuklai“ ugdymo vadovė Kristina. Jos teigimu, žaislų, susijusių su smurto elementų skatinimu, darželio aplinkoje nėra: „Nori, nenori – galima išprovokuoti ir tada gali atsirasti didesnių smurto požymių žaidimuose“, – sako ji.

Ugdymo įstaigoje, siekiant lavinti vaikų kritinį mąstymą ir ugdyti moralines vertybes, vykdomos alternatyvios veiklos. Pašnekovė išskiria edukacijas bei vaizduotę lavinančius žaislus: „Mašinytės, lėlytės, konstruktoriai“. Ji taip pat pabrėžia, jog lopšelyje-darželyje remiamasi emocinio intelekto ugdymo programa, kuri padeda vaikams susipažinti su įvairiomis situacijomis, nes, kaip ji teigia, augant nuo mažų dienų labai dažnai atsiranda minėtų smurto elementų tarp vaikų.

Kiekvienas žaislas skirtas tam tikram amžiui. Daugelis jų susideda iš nesaugių detalių, kurių mažesniems nei trejų metų vaikams net negalima naudoti. Pasak ugdymo specialistės, trejų metų vaikas yra pakankamai sąmoningas ir jis tikrai supranta, ką jis žaidžia, kaip jis žaidžia.

„Žaislai neturėtų būti slepiami ar būti uždrausti,

nes tai yra realybė. Mes negalime paslėpti tų dalykų, kurie yra mūsų aplinkoje, tačiau reikia daugiau transliuoti apie tai, kodėl yra žaidžiama būtent su tokiais žaislais, nes kartais realybė su norais truputį prasišlenkia“, – teigia Kristina. Pašnekovės nuomone, jeigu vaikams yra duodami tokie žaislai, kaip plastmasinis ginklas, tai jie turėtų būti vyresni.

Svarbiausia – komunikacija

Trejų Manto mama Samanta sako nemananti, kad žaisliniai ginklai gali paveikti vaiko supratimą apie tai, kas teisinga ir teisėta, o kas ne. Anot jos, tėvai turi padėti vaikams atskirti, kas yra gera ir bloga. Jie privalo mokyti mažuosius, jog „negalima šaudyti į kitus, grasinti“.

„Vaikai, kurie mato smurtą, gali sužeisti kitus net ir su kaladėlėmis, todėl tėvų ar globėjų pareiga yra būti atsakingais už vaiko supratimą nuo mažens“, – akcentuoja Samanta.

Pašnekovės teigimu, žaisliniai ginklai gali būti pateisinami kaip dovana net ir šių dienų aktualijose: „Vaikai nėra atsakingi už tai, kas vyksta pasaulyje, todėl negalime iš jų atimti žaislų, kurie teikia džiaugsmą, – išskiria Manto mama ir pabrėžia: – Tėvai turi pažindinti vaikus, kaip elgtis su įvairaus pobūdžio ginklais.“

Galbūt tokia kalėdinė dovana išlieka nekaltu vaikišku žaidimu ir, jeigu karas nevyktų, tikriausiai, būtų paprasčiau stebėti tokius žaidimus, tačiau svarbiausia – komunikacija.

Paklausa nėra didelė

Šaunamojo pobūdžio žaislų paklausa kalėdinio laikotarpiu ir po jo nėra tokia didelė, kaip galime įsivaizduoti. „Pigu.lt“ korporatyvinės komunikacijos vadovė Asta Brazaitienė atskleidė 2023-ųjų kalėdinio laikotarpio tendenciją: žaisliniai ginklai jų parduotuvėje nėra itin populiarūs. Kas savaitę pagal paieškos raktažodžius yra sudaromas ieškomausių prekių TOP 100. Pagal praėjusių metų statistiką, šimtuke žaisliniai šaunamieji ginklai buvo tik 67 paieškos pozicijoje.

Ieškomausios ir perkamausios prekės Kalėdoms 2023-ųjų sezonu buvo LEGO konstruktoriai, stalo žaidimai, „Playstation“, Barbės, deimantinės mozaikos. „Pigu.lt“ atstovė spaudai pabrėžia, jog kiek populiariesni yra nebent vandens šautuvai, tačiau jų pardavimai išauga vasaros pradžioje, kartu su kito mis lauko ir paplūdimio prekėmis.

Šiuo metu šaunamojo pobūdžio žaislų galima rasti beveik kiekviename prekybos centre ar žaislų parduotuvėje. Nors, specialistų teigimu, neigiamų pasekmių ir grėsmės vaikų vystymuisi bei supratimui šie žaislai neturi, tačiau svarbu mokėti su jais elgtis atsakingai, norint išvengti pavojingų situacijų.

<p>ŽVILGSNIS GILIAU PIRMADIENIAIS 19:00</p>	<p>SAVIVALDYBĖS aktualijos ir komentarai TREČIADIENIAIS 19:00</p>	<p>TV Marijampolės Televizija ŽINIOS DARBO DIENOMIS 18:30 20:00 22:00 www.marijampoles.tv</p>	<p>GROŽIO PRINCIPAI SEŠTADIENIAIS 11:00</p>	<p>PRIE BARO PENKTADIENIAIS 19:30</p>
<p>MARIJAMPOLĖS SPORTAS ANTRADIENIAIS 19:00</p>	<p>OFISO DRAMOS TREČIADIENIAIS 19:30</p>		<p>KŪRYBINĖS SFEROS KETVIRTADIENIAIS 19:00</p>	<p>SVEIKINIMŲ KONCERTAS SEŠTADIENIAIS 16:00</p>

Kalėdines dovanas įsigydami **socialinėse dirbtuvėse „Pastelės namai“** ne tik pradžiuginsite artimą, bet ir **prisidėsite** prie dirbtuvių misijos – suteikti sparnus skrydžiui!

Rinkinys „Spalvotos Kalėdos“ – 5 eurai

+370 656 90040
info@pastelesnamai.lt
J. Jablonskio g. 2A,
Marijampolė

Edukacijos, renginiai ir erdvių nuoma viename iš puošniausių funkcinio stiliaus objektų Lietuvoje Marijampolės geležinkelio stotyje!

+370 633 31434
labas@kitokiasotis.lt
Kitokia. Tokia. Visokia.

KITOKIA STOTIS

Vizija OPTIKA

2 už 1 KAINĄ ITALIŠKI AKINIŲ LĖŠIAI

VISIEMS KITIEMS AKINIŲ LĖŠIAMS **-20%**

MARIJAMPOLĖ, Kęstučio g. 4
+370 650 93367

DOVANOJU naują klausos aparatą.

Tel. +37064604605

♦ Turite naujieną?
♦ Žinote apie svarbų įvykį?
♦ Pastebėjote įdomų reiškinį?
♦ O galbūt norite pasidalinti džiaugsmu, dėkingumu ar problema?
BENDRAUKIME!
♦ Kartu dar plačiau atspindėsime bendruomenės gyvenimą, interesus ir skleisime žinių skirtingais sklaidos kanalais.
Tai, kas svarbu Jums, rūpi ir mums!
Susisiekiame: +370 679 51 451, redakcija@mmm.lt

Pasiruoškime KALĖDOMS su BIURO SPEKTRAS

Kalėdinės DOVANŲ dėžutės, dėžutės su langeliu, įvairių spalvų bei dydžių. Dovanų MAIŠELIAI, pakavimo popierius bei kartoninės dėžės SIUNTOMS.

Gedimino g. 9, Marijampolė
+370 624 53097
prekyba.biurospektras@gmail.com

5G NERIBOTAI

Neriboti pokalbiai Lietuvoje
Neriboti SMS Lietuvoje
Neriboti pokalbiai ES/EEE
Neriboti SMS keliaujant ES/EEE
Neriboti duomenys Lietuvoje
20 GB duomenų ES/EEE
1000 min. tarptautinių skambučių į ES/EEE
1000 tarptautinių SMS į ES/EEE
5G ryšys

12€

5G 20

Neriboti pokalbiai Lietuvoje
Neriboti SMS Lietuvoje
20 GB 5G interneto
Neriboti pokalbiai ES/EEE
Neriboti SMS keliaujant ES/EEE
Iš jų 15GB duomenų visoje ES/EEE
5G ryšys

10€

5G 1

Neriboti pokalbiai Lietuvoje
Neriboti SMS Lietuvoje
Neriboti pokalbiai ES/EEE
Neriboti SMS keliaujant ES/EEE
1GB duomenų visoje ES/EEE

6,90€

www.mobris.lt

Nepermokėkite už mobilųjį ryšį!

MMM
mmm.lt parneša žinias namo

MIESTO Laikraštis

Platinimo vietos

Marijampolės autobusų stotis (Stoties g. 2B)	Marijampolės savivaldybės administracija (J. Basanavičiaus a. 1)
Marijampolės ligoninė (Palangos g. 1)	Marijampolės TV biuras (Gedimino g. 11)
Marijampolės P. Kriaučiūno viešoji biblioteka (Vytauto g. 22)	Marijampolės apylinkės teismas (Kauno g. 8)
Marijampolės P. Kriaučiūno viešosios bibliotekos Draugystės padalinys (Draugystės g. 5)	Universalinė parduotuvė „Aibė“ (J. Basanavičiaus a. 10)
Marijampolės Trečiojo amžiaus universitetas (Vytauto g. 47-106)	„Statybos ir ūkio prekės“ (Klaipėdos g. 1A)
Maisto prekių parduotuvė (Mokolių g. 59)	Puskelniai – parduotuvė „Aibė“ (Plytinės g. 10, Puskelnių k.)
„Gubojos vaistinė“ (R. Juknevičiaus g. 72)	Kavinė „Torino date“ (R. Juknevičiaus g. 9, Marijampolė)
Baraginė – parduotuvė (Baraginės g. 2, Baraginės k.)	Rezidencija „Grįžulo ratai“ (Naujoji g.10, Kantališkių k.)
Sasnava – parduotuvė „Aibė“ (Sūduvos g. 46C, Sasnava)	Igliskėliai – parduotuvė „Aibė“ (Tvenkinio g. 2, Igliskėliai)
Netičkampis – parduotuvė „Aibė“ (Šešupės g. 1 Netičkampio k.)	Patašinės kaimo biblioteka (Nausupės skg. 4, Patašinės k.)

PROTO MANKŠTA

Kiekviename atsakyme pakeiskite po vieną raidę

1. Grota – sakralinis katalikų statinys.
2. Haičio valiuta.
3. Monetos briauna.
4. Nedidelė grupė (pvz. medžių).

1									
2									
3									
4									

Atsakymai: Lurđas – gurtas
Lurđas – gurtas

1. Viena pagrindinių (greta erdvės) materijos egzistavimo formų, pasireiškianti materialių objektų egzistavimo trukme.
2. Pilnametystės nesulaukęs asmuo (mažametis ar nepilnametis).
3. 15–16 a. LDK valstiečių prievolių sistema, susiformavusi steigiantis valstybiniams ir privatiems dvarams.
4. Silikatų klasės mineralas.

1									
2									
3									
4									

Atsakymai: Laikas – vaikšas – vaikas – talkas
Laikas – vaikšas – vaikas – talkas

Pagalvokite ir atsakykite:
Anot legendos, pas Žarą susirinko Lokys, Musė ir kažkokia verksnė. Šventoji prie jų irgi prisidėjo. Jie ir toliau ašaromis maitina savo motiną. Kas ta motina?
Atsakymas: Neris; minimi Neris intakai Šventoji, Lokys, Musė, Zara, Verke.

Sveikiname!

Sandrą Kupčinskaitę
gimtadienio proga.

Gimtadienio proga leisk sau šokti širdies ritmu, juoktis iš viso širdies ir mylėti atvirai bei nuoširdžiai.

Sveikina draugės

Spręskite kryžiažodį ir laimėkite prizus!

Išspręskite kryžiažodį ir siųskite atsakymus el. paštu redakcija@mmm.lt arba įmeskite į redakcijos pašto dėžutę, esančią adresu Gedimino g. 11, Marijampolė. Siųsdami atsakymus, nepamirškite nurodyti savo vardo, pavardės ir telefono numerio. Burtų keliu išrinksim viena nugalėtoją, kuriam atiteks MMM atributika.

Atsakymų laukiame iki 2024 m. gruodžio 16 d.

... daiktui reklamos nereikia	... pridėti (truputį padirbėti)	Sacharos arkinė antilopė	Buvęs Lietuvos pinigas	Izraelio uostas	Ugnis mažėjo, geso	4			
						Nyks, menkės, skurs		Tvirtai pažadės, garantuos, užtikrins	Greitas
			6						
Moksleivio dėžutė rašymo priemonėms								3	
Slūburo smegenų nervų šaknelių uždegimas						Guiti, nuolat barti		Leidosi iš siūlių	Padirbinėti panašius į kitą daiktus
Pusbrangis akmuo		2			... palace* Vilniuje	Muzikos garsas			
V. Haubo pasaka „Mažasis ...“	„Senukų“ emblema				Pasitrina niežtinčią odą	Nors kirvi ... (apie blogą kambario orą)	1		
	Įstatymų sargai ... griežtų priemonių	Audinių minkštiklis	„Lietuviais ... mes gimė“	Lietuvos upių „motina“					
7	Grūdų perdirbimo pramonės įmone		Lietuvos bankas	8					
	Gerai užsidaranti	5	60 s = 1 ...						
Maisto pagardai									

Apie tai, kas svarbiausia

Miesto laikraštis

Sudarė Danutė Šulcaitė

1	2	3	4	5	6	7	8

Praėjusio kryžiažodžio atsakymai:

Vertikalčiai: Vudu. LMKL. Guis. Plynė. Rokada. Agos. Įsegimas. Nano. „Ikea“. Oksana. Kilt. Strėlės. NSA. Ingai. AEG. Sanatorija.

Horizontalčiai: Oželis. Sugrižk. Duos. Zuikena. Sagan. Dinastija. Amo. VMP. Ruduo. Klasikė. Lyg. Kilniai. Novelės. EJ. Upės. Atsarga.

Pažymėtuose langeliuose: Konklava.

NEMOKAMA „Miesto laikraštį“ (ISSN 1822-5667) leidžia viešoji įstaiga Marijampolės televizija

(įm. kodas 151455022, vienintelis dalininkas viešoji įstaiga „Atviros visuomenės forumas“).

Redakcijos adresas: Gedimino g. 11, Marijampolė. Tel. +370 679 51 451

Naujųjų tarnybos vadovė Gintarė Sabaliauskienė, el. p. gintare@mmm.lt

Žurnalistė-kalbos redaktorė Daiva Balčiūnė, el. p. redakcija@mmm.lt

Žurnalistė Aistė Uckutė

Žurnalistė Greta Paulevičiūtė, el. p. greta@mmm.lt

Dizainerė-maketuotoja Jūratė Ruzienė

mmm.lt

- Marijampolės Televizija
- Internetinis portalas
- Miesto laikraštis

Marijampolės miesto medijų TRIO
mmm.lt parneša žinias NAMO

[f](#) [o](#) [M](#)

www.mmm.lt

Kviečiame sveikinti savo artimuosius ir Miesto laikraštyje. Sveikinimo kaina – 10 Eur. Sveikinimą siųskite el. paštu redakcija@mmm.lt

Sveikinimų koncertas

Marijampolės Televizija

ŠEŠTADIENIAIS 16 val.

Marijampolės televizijos sveikinimų koncerto, žinių ir kitų laidų įrašus rasite: www.marijampoles.tv

Praėjusio kryžiažodžio konkurso nugalėtoja burtų keliu išrinkta Vesta Valatkevičienė. Sveikiname! Dėl prizo atsiėmimo susisieksime asmeniškai.

Laikraštis leidžiamas du kartus per mėnesį. Kitas numeris – 2024 m. gruodžio 19 d.

Tiražas 6020 egz.

Spausdino „Polska Press Sp.z.o.o.“

Užsakomųjų straipsnių pavadinimai – pasvirusiu šriftu.

Už skelbimų ir mokamų straipsnių turinį redakcija neatsako.

Perspauddinti ar kitaip naudoti bet kokį laikraščio turinį galima tik gavus išankstinį redakcijos sutikimą.